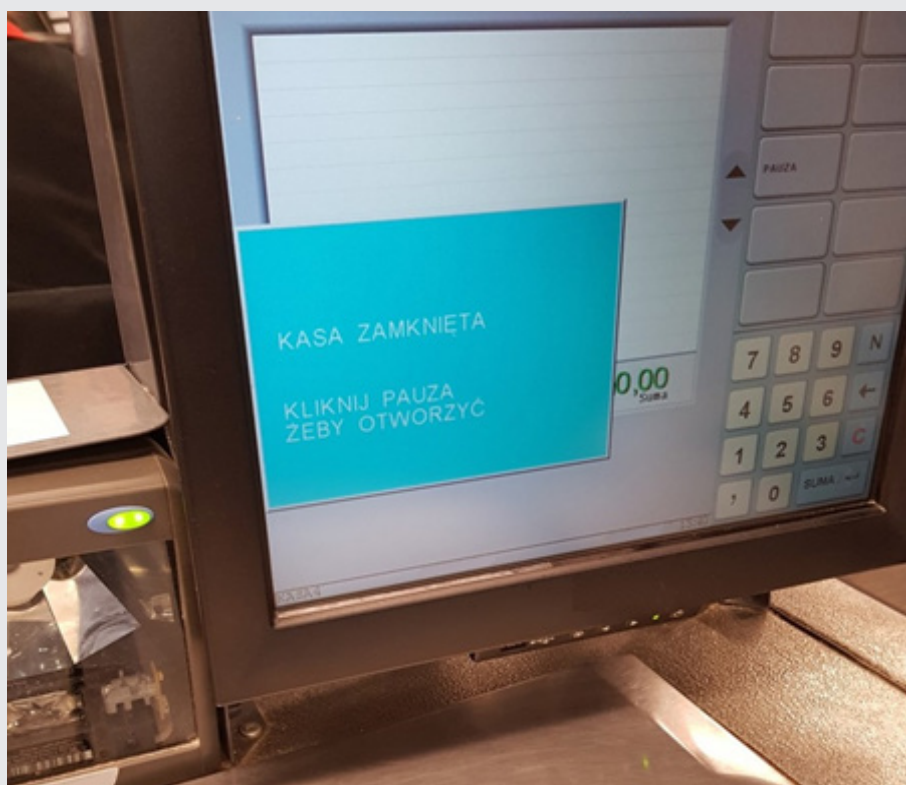

Publikacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

**Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej upowszechnianie
za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+**

INFORMACJA O ZAWODZIE

Kasjer handlowy (523002)

Kasjerzy i sprzedawcy biletów

**Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej rozpowszechnianie
za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+**

Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

INFORMACJA O ZAWODZIE

Kasjer handlowy (523002)

Kasjerzy i sprzedawcy biletów

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Departament Rynku Pracy

Publikacja opracowana w ramach projektu **Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej upowszechnianie za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+**

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój, Oś priorytetowa II Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, Działanie 2.4 Modernizacja publicznych i niepublicznych służb zatrudnienia oraz lepsze dostosowanie ich do potrzeb rynku pracy

PROJEKT NR: POWR.02.04.00-00-0060/16-00

Partnerzy projektu INFODORADCA+:

- DORADCA Consultants Ltd Sp. z o.o., Gdynia
- Instytut Technologii Eksploatacji – Państwowy Instytut Badawczy, Radom
- Instytut Pracy i Spraw Socjalnych, Warszawa
- Centralny Instytut Ochrony Pracy – Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa
- PBS Sp. z o.o., Sopot

INFORMACJA O ZAWODZIE

Kasjer handlowy (523002)

© Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Departament Rynku Pracy, Warszawa 2018

Kopiowanie i rozpowszechnianie w całości lub w części dozwolone wyłącznie za podaniem źródła.

ISBN 978-83-7789-495-8 [533]

Publikacja bezpłatna

Zdjęcie na okładce autorskie wykonane przez zespół ekspercki.

SPIS TREŚCI

1. DANE IDENTYFIKACYJNE ZAWODU	3
1.1. Nazwa i kod zawodu (wg Klasyfikacji zawodów i specjalności).....	3
1.2. Nazwy zwyczajowe zawodu.....	3
1.3. Usytuowanie zawodu w klasyfikacjach: ISCO, PKD	3
1.4. Notka metodologiczna, autorzy i eksperci opiniujący	3
2. OPIS ZAWODU.....	4
2.1. Synteza zawodu	4
2.2. Opis pracy i sposobu jej wykonywania	4
2.3. Środowisko pracy (warunki pracy, maszyny i narzędzia pracy, zagrożenia, organizacja pracy).....	5
2.4. Wymagania psychofizyczne i zdrowotne.....	6
2.5. Wykształcenie, tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie	7
2.6. Możliwości rozwoju zawodowego, awansu i potwierdzania kompetencji	7
2.7. Zawody pokrewne	8
3. ZADANIA ZAWODOWE I WYMAGANE KOMPETENCJE	8
3.1. Zadania zawodowe	8
3.2. Kompetencja zawodowa Kz1: Sprzedawanie produktów i pobieranie płatności.....	9
3.3. Kompetencje społeczne.....	10
3.4. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu.....	10
3.5. Powiązanie kompetencji zawodowych z opisami poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz Sektorowej Ramy Kwalifikacji.....	11
4. ODNIESIENIE DO SYTUACJI ZAWODU NA RYNKU PRACY I MOŻLIWOŚCI DOSKONALENIA ZAWODOWEGO.....	11
4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie	11
4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu	12
4.3. Zarobki osób wykonujących dany zawód/daną grupę zawodów	13
4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie.....	14
5. ODNIESIENIE DO EUROPEJSKIEJ KLASYFIKACJI UMIEJĘTNOŚCI/KOMPETENCJI, KWALIFIKACJI I ZAWODÓW (ESCO)	14
6. ŹRÓDŁA DODATKOWYCH INFORMACJI O ZAWODZIE	15
7. SŁOWNIK POJĘĆ	16
7.1. Definicje powiązane z opisem informacji o zawodzie (zawodoznawcze)	16
7.2. Definicje związane z wykonywaniem zawodu (branżowe)	18

1. DANE IDENTYFIKACYJNE ZAWODU

1.1. Nazwa i kod zawodu (wg Klasyfikacji zawodów i specjalności)

Kasjer handlowy 523002

1.2. Nazwy zwyczajowe zawodu

- Kasjer.
- Kasjer sprzedawca.

1.3. Usytuowanie zawodu w klasyfikacjach: ISCO, PKD

W Międzynarodowym Standardzie Klasyfikacji Zawodów ISCO-08 odpowiada grupie:

- 523 Cashiers and ticket clerks.

Według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007):

- Sekcja G – Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle.

1.4. Notka metodologiczna, autorzy i eksperci opiniujący

Notka metodologiczna

Opis informacji o zawodzie opracowano na podstawie:

- analizy źródeł (akty prawne, klasyfikacje krajowe, międzynarodowe), źródeł internetowych oraz wyników badań i analiz prowadzonych w projekcie SPO RZL (2006–2007) „Opracowanie i upowszechnienie krajowych standardów kwalifikacji zawodowych”,
- analizy opisu zawodu zamieszczonego w wyszukiwarce opisów zawodów na Wortalu Publicznych Służb Zatrudnienia,
- badań ankietowych prowadzonych w projekcie INFODORADCA+ w maju 2018 roku,
- zebranych opinii od recenzentów, członków panelu ewaluacyjnego oraz zespołu ds. walidacji i jakości informacji o zawodach.

Autorzy i eksperci opiniujący

Zespół Ekspercki:

- Adam Deja – Defi sp. z o.o. Intermarche Trzebinia, Trzebinia.
- Przemysław Topolski – Astana sp. z o.o. Intermarche Miechów, Miechów.
- Łukasz Baka – Centralny Instytut Ochrony Pracy – PIB, Warszawa.

Zespół ds. walidacji i jakości informacji o zawodzie:

- Maria Widerszal-Bazyl – Centralny Instytut Ochrony Pracy – PIB, Warszawa.
- Maria Konarska – Centralny Instytut Ochrony Pracy – PIB, Warszawa.

Recenzenci:

- Maria Hericht – KAJUMA sp. z o. o., Strzelce Opolskie.
- Sławomir Pośpiech – Macro Cash nad Carry S.A. (do 2015), Świętochłowice.

Panel ewaluacyjny – przedstawiciele partnerów społecznych:

- Artur Gryglewski – NSZZ „Solidarność” przy PKP Intercity, Warszawa.
- Hanna Baran – NSZZ „Solidarność” Pracowników Sądownictwa, Warszawa.

Data (rok) opracowania opisu informacji o zawodzie: 2018 r.

WAŻNE:

W tekście opisu informacji o zawodzie występują podkreślenia wybranych określeń wraz z indeksem górnym, który wskazuje numer definicji w słowniku branżowym w punkcie 7.2.

2. OPIS ZAWODU

2.1. Synteza zawodu

Kasjer handlowy wykonuje czynności związane z przyjmowaniem, przechowywaniem i odprowadzaniem przyjętych pieniędzy za sprzedane towary lub usługi w handlu detalicznym¹ oraz aktualizowaniem stanu magazynowego (prawidłowa sprzedaż produktów ma bardzo istotny wpływ na zgodny z rzeczywistym stan magazynów). Obsługuje również terminale płatnicze⁶ i prepaid⁴.

WAŻNE:

Stanowisko kasjera jest często określane jako kasjer sprzedawca, co poszerza w sposób znaczny obowiązki kasjera o pracę na sali sprzedaży.

2.2. Opis pracy i sposobu jej wykonywania

Opis pracy

Do obowiązków **kasjera handlowego** należą:

- inkasowanie za pomocą kasy fiskalnej należności od klientów w wysokości wyszczególnionej na paragonach fiskalnych,
- przyjmowanie należności od klientów w formie gotówki oraz wydawanie reszty,
- potwierdzanie za pomocą kasy fiskalnej² transakcji i przyjęcia należności od klienta poprzez wydanie paragonu fiskalnego,
- przyjmowanie płatności za pomocą terminali kart płatniczych, bonów rabatowych, bonów zakupowych,
- aktualizowanie stanów magazynowych jednostki handlowej przez zeskanowanie każdego produktu podczas dokonywania sprzedaży,
- wystawianie faktur VAT na życzenie klienta,
- przyjmowanie reklamacji od klientów i wystawianie protokołu reklamacyjnego.

WAŻNE:

Kasjer handlowy jest również zobowiązany w przerwach, gdy nie ma klientów, do uzupełniania półek sklepowych w wyznaczonej przez kierownika części sklepu.

Sposoby wykonywania pracy

Praca **kasjera handlowego** polega na:

- skanowaniu kodu kreskowego umieszczonego na każdym produkcie za pomocą czytnika elektronicznego,
- ręcznym wpisywaniu 13-cyfrowego kodu kreskowego³ w przypadku, gdy kod jest nieczytelny lub nie można go zeskanować; umożliwia to wprowadzenie produktu do systemu kasowego,
- automatycznym uaktualnianiu stanu magazynowego sklepu (przez skanowanie kodu kreskowego),
- po zakończeniu skanowania wszystkich towarów – na zakończeniu transakcji i przyjęciu od klienta zapłaty za towar w formie gotówki, bonu towarowego lub za pomocą karty płatniczej,
- sprawdzaniu autentyczności banknotów za pomocą lampy UV podczas przyjmowania gotówki.

Jeśli klient przekazuje kwotę inną niż należną do zapłaty – praca obejmuje wprowadzenie tej kwoty do terminala kasowego, aby uzyskać informację, w jakiej wysokości musi wydać resztę. Natomiast jeśli płatność odbywa się za pomocą karty płatniczej, to klient wprowadza kartę płatniczą do

terminala kart płatniczych, który jest połączony z kasą fiskalną i dokonuje w ten sposób płatności. Płatność do kwoty 50 zł odbywa się najczęściej dotykowo, bez podania kodu PIN do karty płatniczej.

WAŻNE:

Bardzo istotnym elementem pracy **kasjera handlowego** jest obsługa klienta. Powinien go obsługiwać w taki sposób, aby klient chciał wrócić do danej jednostki handlowej na kolejne zakupy.

Więcej szczegółowych informacji znajduje się w sekcjach: 3.1. Zadania zawodowe oraz 3.2. Kompetencja zawodowa.

2.3. Środowisko pracy (warunki pracy, maszyny i narzędzia pracy, zagrożenia, organizacja pracy)

Warunki pracy

Kasjer handlowy wykonuje pracę zazwyczaj w pozycji siedzącej w przydzielonym miejscu; zwykle jest to stanowisko kasowe lub boks kasowy. Praca ta wiąże się z częstymi kontaktami z ludźmi. Istotne jest, aby kasjer handlowy podczas zmiany utrzymywał swoje miejsce pracy w czystości.

Kasjer handlowy pracuje w pomieszczeniach zamkniętych, zazwyczaj wyposażonych w klimatyzację oraz oświetlonych światłem dziennym i/lub elektrycznym. Najczęściej jego miejscem pracy jest duży sklep.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie.

Wykorzystywane maszyny i narzędzia pracy

Do wykonywania pracy **kasjer handlowy** wykorzystuje się m.in.:

- kasę fiskalną,
- terminal płatniczy,
- wagę,
- szkło powiększające do odczytywania kodów,
- kalkulator,
- środki konieczne do utrzymania czystości w miejscu pracy (miotłę, szufelkę, ścierkę, mop).

Organizacja pracy

Osoby wykonujące zawód **kasjera handlowego** zazwyczaj pracują w systemie jedno- lub dwuzmianowym. Godziny otwarcia sklepu są przeważnie ściśle określone i zależą od jego lokalizacji i specjalizacji.

Zagrożenia mające wpływ na bezpieczeństwo pracy człowieka

Zagrożenia mające wpływ na bezpieczeństwo pracy wynikają z:

- wymuszonej pozycji podczas pracy, stwarzającej zagrożenie dla prawidłowego funkcjonowania układu mięśniowo-szkieletowego, w szczególności kręgosłupa,
- obciążenia wzroku w związku z długotrwałą pracą w pomieszczeniu ze sztucznym oświetleniem oraz pracą przy ekranie monitora,
- stresu psychicznego, którego przyczyną są częste kontakty z ludźmi, w tym szczególnie z trudnymi klientami.

Może to powodować choroby układu kostno-stawowego, choroby układu nerwowego, schorzenia układu naczyniowego.

2.4. Wymagania psychofizyczne i zdrowotne

Wymagania psychofizyczne

Dla pracownika wykonującego zawód **kasjer handlowy** ważne są:

w kategorii wymagań fizycznych

- ogólna sprawność fizyczna umożliwiająca pracę w pozycji wymuszonej,
- sprawność narządu wzroku i słuchu,
- sprawność układu mięśniowo-szkieletowego,
- sprawność układu krążenia,
- sprawność zmysłu dotyku,
- sprawność narządów równowagi,
- sprawność układu oddechowego;

w kategorii sprawności sensomotorycznych

- koordynacja wzrokowo-ruchowa,
- spostrzegawczość,
- ostrość słuchu i wzroku,
- zręczność rąk i palców,
- rozróżnianie barw,
- czucie dotykowe,
- zmysł równowagi;

w kategorii sprawności i zdolności

- zdolności rachunkowe,
- predyspozycje do nawiązywania kontaktów,
- podzielność uwagi,
- komunikatywność,
- zdolność współdziałania,
- koncentracja;

w kategorii cech osobowościowych

- odpowiedzialność,
- samodzielność,
- samokontrola,
- dokładność,
- rzetelność,
- opanowanie,
- cierpliwość,
- gotowość do pracy pod presją czasu,
- stanowczość,
- empatia,
- odporność na stres,
- odporność emocjonalna.

Więcej informacji znajduje się w sekcjach: 3.3. Kompetencje społeczne; 3.4. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu.

Wymagania zdrowotne

Kasjer handlowy powinien posiadać dobry stan zdrowia, pozwalający na pracę w wymuszonej pozycji i wykonywanie wysiłku fizycznego.

Dysfunkcje utrudniające komunikację mogą również utrudniać wykonywanie tego zawodu.

Wszystkie osoby pracujące na stanowisku kasjer handlowy muszą mieć ważne orzeczenie o zdolności do pracy na tym stanowisku wydane przez lekarza medycyny pracy, odnotowane w karcie badań, np. w książeczce zdrowia wydanej przez Sanepid⁵.

WAŻNE:

O stanie zdrowia i ewentualnych przeciwwskazaniach do wykonywania zawodu orzeka lekarz medycyny pracy.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie.

2.5. Wykształcenie, tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie

Wykształcenie niezbędne do podjęcia pracy w zawodzie

Obecnie (2018 r.) do podjęcia pracy w zawodzie **kasjer handlowy** preferowane jest co najmniej wykształcenie zawodowe, uzyskane w branżowej szkole I stopnia (dawniej zasadnicza szkoła zawodowa) o profilu handlowym.

Tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie

Pracę w zawodzie **kasjer handlowy** może wykonywać również osoba, która:

- uzyskała doświadczenie w trakcie pracy,
- odbyła szkolenie zorganizowane w firmie specjalizującej się w szkoleniu sprzedawców np. z zakresu obsługi kas fiskalnych.

Podjęcie pracy w zawodzie kasjer handlowy ułatwia posiadanie:

- dyplomu potwierdzającego kwalifikację AU.20 Prowadzenie sprzedaży, wyodrębnioną w zawodzie szkolnym (pokrewnym) sprzedawca, po spełnieniu wymagań formalnych i zdaniu egzaminu organizowanego przez Okręgowe Komisje Egzaminacyjne,
- suplementu Europass (w języku polskim i angielskim) do ww. dyplomu, wydawanego na prośbę zainteresowanego,
- znajomości języków obcych (preferowany jest język angielski) co najmniej w podstawowym zakresie.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu.

2.6. Możliwości rozwoju zawodowego, awansu i potwierdzania kompetencji

Możliwości rozwoju zawodowego i awansu

Kasjer handlowy może awansować, w zależności od organizacji przedsiębiorstwa, na:

- kasjera głównego,
- kierownika linii kas.

Kasjer handlowy może również rozszerzać swoje kompetencje w ramach kształcenia lub szkolenia w zawodach pokrewnych, np. sprzedawca, a następnie technik handlowiec.

Po zdaniu egzaminu maturalnego może podjąć studia wyższe (I stopnia), a następnie podyplomowe, rozszerzające kompetencje zawodowe, np. na kierunku handel, organizacja i zarządzanie.

Osoby pracujące w tym zawodzie mogą również uczestniczyć w różnych wewnętrznych szkoleniach odbywających się w ramach organizacji.

Możliwości potwierdzania kompetencji

Obecnie (2018 r.) w zawodzie **kasjer handlowy** nie ma możliwości potwierdzania kompetencji zawodowych w edukacji formalnej.

Osoba pracująca w tym zawodzie może potwierdzić kwalifikację AU.20 Prowadzenie sprzedaży, wyodrębnioną w zawodzie szkolnym (pokrewnym) sprzedawca przed Okręgową Komisją Egzaminacyjną, po spełnieniu wymagań formalnych i zdaniu egzaminu (również w trybie eksternistycznym).

Kasjer handlowy może również uczestniczyć w kursach obsługi kasy fiskalnej, zakończonych uzyskaniem certyfikatu. Organizatorami takich kursów są np. urzędy pracy, OHP, Zakłady Doskonalenia Zawodowego lub inne firmy szkoleniowe.

Więcej informacji można uzyskać w Rejestrze Usług Rozwojowych <https://uslugirozwojowe.parp.gov.pl> oraz Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

2.7. Zawody pokrewne

Osoba zatrudniona w zawodzie **kasjer handlowy** może rozszerzać swoje kompetencje zawodowe w zawodach pokrewnych:

Nazwa zawodu pokrewnego zgodnie z Klasyfikacją zawodów i specjalności	Kod zawodu
Kierownik kas	522203
Sprzedawca ^S	522301
Sprzedawca w branży przemysłowej	522303
Sprzedawca w branży spożywczej	522304
Technik handlowiec ^S	522305
Kasjer biletowy	523001
Kasjer w zakładzie pracy	523003
Sprzedawca w stacji paliw	524502
Ekspedient w punkcie usługowym	524903
Ekspedient w stacji obsługi pojazdów	524905

3. ZADANIA ZAWODOWE I WYMAGANE KOMPETENCJE**3.1. Zadania zawodowe**

Pracownik w zawodzie **kasjer handlowy** wykonuje różnorodne zadania, do których należą w szczególności:

- Z1 Przestrzeganie obowiązujących w zakładzie pracy regulaminów i instrukcji, a także ustalonego czasu pracy.
- Z2 Używanie mienia pracodawcy powierzonego pracownikowi zgodnie z jego przeznaczeniem wyłącznie do wykonywania obowiązków służbowych.
- Z3 Dbanie o wygląd stanowiska i swoje miejsce pracy oraz o schludny i estetyczny wygląd osobisty.
- Z4 Współpracowanie z przełożonym i obsługiwanie kasy według instrukcji kasjerskiej.
- Z5 Rozliczanie się z codziennych utargów kasowych oraz odpowiedzialność za powierzone środki pieniężne.
- Z6 Zgłaszanie i kontrolowanie problemów związanych z reklamacjami klientów bezpośrednio przełożonemu.

3.2. Kompetencja zawodowa Kz1: Sprzedawanie produktów i pobieranie płatności

Kompetencja zawodowa Kz1: Sprzedawanie produktów i pobieranie płatności obejmuje zestaw zadań zawodowych Z1, Z2, Z3, Z4, Z5, Z6, do realizacji których wymagane są odpowiednie zbiory wiedzy i umiejętności.

Z1 Przestrzeganie obowiązujących w zakładzie pracy regulaminów i instrukcji, a także ustalonego czasu pracy	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
- Zasady oceny ryzyka zawodowego; - Zasady i przepisy BHP, ochrony ppoż., ochrony środowiska; - Zasady dotyczące czasu pracy obowiązujące w jednostce organizacyjnej.	- Oceniać ryzyko zawodowe w pracy; - Przestrzegać przepisów z zakresu BHP, ochrony ppoż. i ochrony środowiska; - Przestrzegać zasad dotyczących czasu pracy oraz ewidencjonować swój czas pracy.
Z2 Używanie mienia pracodawcy powierzonego pracownikowi zgodnie z jego przeznaczeniem wyłącznie do wykonywania obowiązków służbowych	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
- Instrukcje stanowiskowe; - Konieczność uczestnictwa w szkoleniu stanowiskowym; - Procedury wewnętrzne.	- Stosować wiedzę instruktażową dotyczącą swojego stanowiska pracy; - Określać zakres pracy na swoim stanowisku pracy; - Postępować zgodnie z procedurami wewnętrznymi.
Z3 Dbanie o wygląd stanowiska i swoje miejsce pracy oraz o schludny i estetyczny wygląd osobisty	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
- Standardy utrzymania stanowiska pracy (kasa) w czystości, ładzie i porządku za pomocą dostępnych sprzętów i środków czystości; - Zasady dotyczące ubioru służbowego pracownika; - Zasady dotyczące czystości osobistej oraz wyglądu wg zaleceń Sanepidu.	- Utrzymywać porządek na stanowisku pracy zgodnie ze standardami; - Utrzymywać schludny wygląd podczas swojej zmiany zgodnie z wymogami Sanepidu oraz wytycznymi jednostki organizacyjnej; - Używać podręcznych środków utrzymania czystości.
Z4 Współpraca z przełożonym i obsługa kasy według instrukcji kasjerskiej	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
- Zasady obsługi kasy fiskalnej oraz innych urządzeń współpracujących, np. terminali płatniczych; - Zasady podległości służbowej w firmie; - Zasady prawidłowego i efektywnego wykorzystywania czasu pracy według standardów zakładu zawartych w instrukcjach; - Zasady współżycia społecznego i kultury osobistej.	- Obsługiwać kasę fiskalną oraz urządzenia współpracujące; - Współpracować z przełożonymi; - Utrzymywać standardy jednostki handlowej; - Dbać o stosunki z klientami na zasadach kultury osobistej i na podstawie wewnętrznych procedur organizacji.

Z5 Rozliczanie się z codziennych utargów kasowych oraz odpowiedzialność za powierzone środki pieniężne	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
• Zasady przeliczania przekazanych środków pieniężnych przed rozpoczęciem pracy na kasie; • Zasady zabezpieczania kasetki z pieniędzmi w taki sposób, aby osoby postronne nie miały do niej dostępu; • Zasady rozliczania się ze środków, jakie są gromadzone w czasie sprzedaży zgodnie z raportem kasowym po zakończonej pracy na kasie; • Zasady powiadamiania przełożonego o wszelkich nieprawidłowościach w rozliczeniu.	• Sprawdzać stan kasetki kasjerskiej; • Zabezpieczać pieniądze w czasie pracy; • Rozliczać się z utargu; • Reagować zgodnie z przepisami i procedurami w razie wystąpienia nieprawidłowości podczas pracy.

Z6 Zgłaszanie i kontrolowanie problemów związanych z reklamacjami klientów bezpośredniemu przełożonemu	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
• Konieczność wypełnienia z klientem zgłaszającym reklamację formularza reklamacyjnego; • Obowiązek wezwania przełożonego, który decyduje o dalszych czynnościach, gdy reklamacja dotyczy bieżącej sytuacji; • Zasady reklamacji przyjęte w firmie oraz podstawowe zapisy prawne, o których informuje klienta.	• Przyjmować w sposób profesjonalny reklamację klienta; • Współpracować z przełożonymi w zakresie reklamacji trudnych lub przekraczających jego kompetencje; • Stosować poznane zasady w zakresie reklamacji.

3.3. Kompetencje społeczne

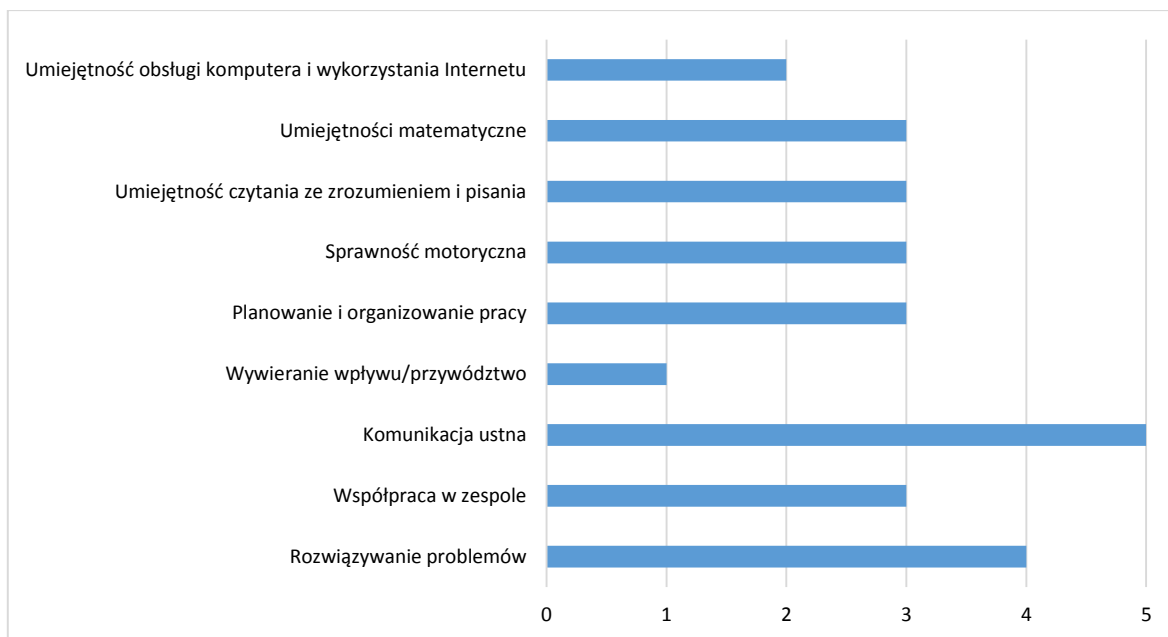
Pracownik w zawodzie **kasjer handlowy** powinien mieć kompetencje społeczne niezbędne do prawidłowego i skutecznego wykonywania zadań zawodowych.

W szczególności pracownik jest gotów do:

- Ponoszenia odpowiedzialności za skutki podejmowanych działań wobec klientów sklepu.
- Pomagania klientom w rozwiązywaniu problemów informacyjnych.
- Pomagania klientom w znajdowaniu interesujących ich produktów.
- Wykonywania pracy w zespole, przyjmowania w nim różnych ról, łatwego nawiązywania kontaktów.
- Rozwoju osobistego w kontekście podnoszenia jakości świadczonej pracy.
- Dokonywania samooceny i weryfikacji własnego działania.
- Kierowania się zasadami zgodnymi z etyką zawodową i obowiązującymi przepisami.

3.4. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu

Pracownik powinien mieć zdolność właściwego wykonywania zadań zawodowych i predyspozycje do rozwoju zawodowego. Dlatego wymaga się od niego odpowiednich kompetencji kluczowych. Zostały one zilustrowane w formie profilu (rys. 1) ukazującego wagę kompetencji kluczowych dla zawodu **kasjer handlowy**.

Rys. 1. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu **kasjer handlowy****Uwaga:**

Wykaz kompetencji kluczowych opracowano na podstawie wykazu stosowanego w Międzynarodowym Badaniu Kompetencji Osób Dorosłych – projekt PIAAC (OECD).

3.5. Powiązanie kompetencji zawodowych z opisami poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz Sektorowej Ramy Kwalifikacji

Kompetencje zawodowe pracownika w zawodzie **kasjer handlowy** nawiązują do opisów poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji.

Opis zawodu, zadań zawodowych i wymagań kompetencyjnych może stanowić materiał informacyjny dla przygotowania (lub aktualizacji) opisów kwalifikacji wprowadzanych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji (ZSK). Więcej informacji:

- Zintegrowany System Kwalifikacji: <https://www.kwalifikacje.gov.pl>
- Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji: <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

4. ODNIESIENIE DO SYTUACJI ZAWODU NA RYNKU PRACY I MOŻLIWOŚCI DOSKONALENIA ZAWODOWEGO

4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie

Miejszem pracy **kasjera handlowego** mogą być duże sklepy różnego rodzaju, np. wielobranżowe, specjalistyczne, dyskontowe i inne.

Aktualnie (2018 r.) na rynku pracy istnieje duży deficyt pracowników w zawodzie kasjer handlowy. W związku z tym portale ogłoszeniowe proponują wiele ofert pracy w tym zawodzie. Firmy i sieci handlowe poszukują pracowników również bezpośrednio, ogłaszając się na swoich stronach internetowych.

Według prognoz Barometru zawodów w 2019 r. wzrośnie zapotrzebowanie na sprzedawców i kasjerów.

WAŻNE:

Zachęcamy do sprawdzenia dostępnych ofert pracy w **Centralnej Bazie Ofert Pracy:**

<http://oferty.praca.gov.pl>

Natomiast aktualizacje informacji o możliwościach zatrudnienia w zawodzie, przyszłe zapotrzebowanie na dany zawód na rynku pracy oraz dodatkowe informacje można uzyskać, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 10.07.2018]:

Ranking (monitoring) zawodów deficytowych i nadwyżkowych:

<http://mz.praca.gov.pl>

<https://www.mpips.gov.pl/analizy-i-raporty/raporty-sprawozdania/rynek-pracy/zawody-deficytowe-i-nadwyzkowe>

Barometr zawodów: <https://barometrzawodow.pl>

Wojewódzkie obserwatoria rynku pracy:

Mazowieckie – <http://obserwatorium.mazowsze.pl>

Małopolskie – <https://www.obserwatorium.malopolska.pl>

Lubelskie – <http://lorp.wup.lublin.pl>

Regionalne Obserwatorium Rynku Pracy w Łodzi – <http://obserwatorium.wup.lodz.pl>

Pomorskie – <http://www.porp.pl>

Opolskie – <http://www.obserwatorium.opole.pl>

Wielkopolskie – <http://www.obserwatorium.wup.poznan.pl>

Zachodniopomorskie – <https://www.wup.pl/pl/dla-instytucji/zachodniopomorskie-obserwatorium-ryнку-pracy>

Podlaskie – <http://www.obserwatorium.up.podlasie.pl>

Zielona Linia. Centrum Informacyjne Służb Zatrudnienia:

<http://zielonalinia.gov.pl>

Portal Prognozowanie Zatrudnienia:

www.prognozowaniezatrudnienia.pl

Portal EU Skills Panorama:

<http://skillspanorama.cedefop.europa.eu/en>

Europejski portal mobilności zawodowej EURES:

<https://eures.praca.gov.pl>

<https://ec.europa.eu/eures/public/pl/homepage>

4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu

Kształcenie

Obecnie (2018 r.) w ramach systemu edukacji zawodowej w Polsce nie kształci się osób w zawodzie **kasjer handlowy**.

Kandydat do zatrudnienia w zawodzie kasjer handlowy ma możliwość uzyskania w systemie szkolnym wykształcenia średniego w zawodzie pokrewnym sprzedawca oraz potwierdzenia kwalifikacji AU.20 Prowadzenie sprzedaży, właściwej dla tego zawodu (po zdaniu egzaminów w Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej).

Kwalifikacyjne kursy zawodowe mogą prowadzić:

- publiczne szkoły prowadzące kształcenie zawodowe,
- niepubliczne szkoły posiadające uprawnienia szkół publicznych, prowadzące kształcenie zawodowe,
- publiczne i niepubliczne placówki kształcenia ustawicznego, placówki kształcenia praktycznego, ośrodki dokształcania i doskonalenia zawodowego,
- instytucje rynku pracy prowadzące działalność edukacyjno-szkoleniową,
- podmioty prowadzące działalność oświatową na podstawie ustawy Prawo przedsiębiorców.

Szkolenie

Kasjer handlowy może skorzystać z oferty instytucji edukacji ustawicznej, aby rozwijać kompetencje przydatne w handlu. Obecnie na rynku występuje szeroki wybór szkoleń w tym zakresie, takich jak np. kursy obsługi kasy fiskalnej.

Z reguły organizatorzy tych szkoleń potwierdzają uzyskane przez uczestników kompetencje stosownymi certyfikatami/zaświadczeniami.

Pracodawcy we własnym zakresie przygotowują przeszkolenie wstępne nowo zatrudnionych osób. Istnieje możliwość poszerzenia wiedzy przez uczestnictwo w szkoleniach okresowych organizowanych przez pracodawcę w zakładach pracy i poza nimi (częsta praktyka sieci handlowych).

WAŻNE:

Więcej informacji o instytucjach oferujących kształcenie, szkolenie i/lub walidację kompetencji w ramach zawodu można uzyskać, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 10.07.2018]:

Szkolnictwo wyższe:

www.wyberzstudia.nauka.gov.pl

Szkolnictwo zawodowe:

<https://www.gov.pl/web/edukacja/ksztalcenie-zawodowe>

<http://doradztwo.ore.edu.pl/wyberam-zawod>

<http://www.zrp.pl>

Szkolenia zawodowe:

Rejestr Instytucji Szkoleniowych – <http://www.stor.praca.gov.pl/portal/#/ris>

Baza Usług Rozwojowych – <https://uslugirozwojowe.parp.gov.pl>

Inne źródła danych:

Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji – <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

Bilans Kapitału Ludzkiego – <https://bkl.parp.gov.pl>

Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji – <http://www.frse.org.pl>, <http://europass.org.pl>

Learning Opportunities and Qualifications in Europe – <https://ec.europa.eu/ploteus>

4.3. Zarobki osób wykonujących dany zawód/daną grupę zawodów

Obecnie (2018 r.) miesięczne wynagrodzenie w zawodzie **kasjer handlowy** wynosi od 2100 zł do 3000 zł brutto w przeliczeniu na pełny etat, a mediana zarobków to ok. 2500 zł brutto.

Na wysokość wynagrodzenia mają wpływ następujące czynniki:

- wielkość firmy,
- kapitał firmy,
- wykształcenie,
- staż pracy,
- region zatrudnienia,
- praca w nocy,
- zaangażowanie,
- szybkość obsługi klienta,
- wykazywanie inicjatywy związanej z pracą w sklepie.

WAŻNE:

Zarobki osób wykonujących dany zawód/grupę zawodów są orientacyjne i mogą szybko stracić aktualność. Dlatego na bieżąco należy sprawdzać, jakie zarobki oferuje rynek pracy, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 10.07.2018]:

Wynagrodzenie w Polsce według danych GUS:

<http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rynek-pracy/pracujacy-zatrudnieni-wynagrodzenia-koszty-pracy>

Przykładowe portale informujące o zarobkach:

<https://wynagrodzenia.pl/gus>

<https://wynagrodzenia.pl/kategoria/zarobki-na-stanowiskach-i-szczegolach>

<https://sedlak.pl/raporty-placowe>

<https://zarobki.pracuj.pl>

<https://www.forbes.pl/ogolnopolskie-badanie-wynagrodzen>

<https://www.kariera.pl/wynagrodzenia>

4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie

W zawodzie **kasjer handlowy** możliwe jest zatrudnianie osób niepełnosprawnych, których stan zdrowia pozwala wykonywać nieskomplikowane prace fizyczne i umysłowe.

Warunkiem niezbędnym jest identyfikacja indywidualnych barier i dostosowanie technicznych oraz organizacyjnych warunków środowiska, a także stanowiska pracy do potrzeb zatrudnienia osób:

- z niewielką dysfunkcją kończyn dolnych (05-R), która nie wyklucza stania i chodzenia, w tym samodzielnego przemieszczania się po zróżnicowanym terenie,
- z niewielką dysfunkcją kończyn górnych (05-R), która nie wyklucza wykonywania bardziej precyzyjnych czynności,
- z dysfunkcją narządu wzroku (04-O), jeśli posiadana wada jest skorygowana odpowiednimi szklami optycznymi lub soczewkami kontaktowymi, które zapewnią ostrość widzenia,
- z chorobami układu pokarmowego (08-T), jeśli nie powodują one przerywania ciągłości pracy,
- słabo słyszące (03-L), gdy stosują aparaty słuchowe umożliwiające swobodną komunikację.

WAŻNE:

Decyzja o zatrudnieniu osoby z jakimkolwiek rodzajem niepełnosprawności może być podjęta wyłącznie po indywidualnej konsultacji z lekarzem medycyny pracy.

5. ODNIESIENIE DO EUROPEJSKIEJ KLASYFIKACJI UMIEJĘTNOŚCI/KOMPETENCJI, KWALIFIKACJI I ZAWODÓW (ESCO)

Europejska klasyfikacja umiejętności/kompetencji, kwalifikacji i zawodów (European Skills/Competences, Qualifications and Occupations – ESCO) jest narzędziem łączącym rynek edukacji z rynkiem pracy. ESCO jest częścią strategii „Europa 2020”. W klasyfikacji określono i uszeregowano umiejętności, kompetencje, kwalifikacje i zawody istotne dla unijnego rynku pracy oraz kształcenia i szkolenia. Tworzenie europejskiego rynku pracy, a w przyszłości wspólnego obszaru kształcenia ustawicznego wymaga, aby zdobywane przez jednostki umiejętności oraz kwalifikacje były zrozumiałe oraz łatwo porównywalne między krajami, a także – by promowały mobilność wśród pracowników.

Obecnie (2018 r.) klasyfikacja ESCO jest dostępna w 27 językach (w 24 językach UE, islandzkim, norweskim i arabskim) za pośrednictwem platformy ESCO:

<https://ec.europa.eu/esco/portal/home>

Klasyfikacja ESCO została oparta na trzech filarach i pokazuje w sposób systematyczny relacje między nimi:

- **Zawody:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/occupation>
- **Umiejętności/Kompetencje:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/skill>
- **Kwalifikacje:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/qualification>

6. ŹRÓDŁA DODATKOWYCH INFORMACJI O ZAWODZIE

Podstawowe regulacje prawne:

Regulacje prawne na dzień 30.06.2018

- Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 986, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 149).
- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1265 i 1149).
- Ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 917, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1025, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 31 marca 2017 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach (Dz. U. poz. 860, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 marca 2017 r. w sprawie klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego (Dz. U. poz. 622, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji typowych dla kwalifikacji o charakterze zawodowym – poziomy 1–8 (Dz. U. poz. 537).
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 sierpnia 2014 r. w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy oraz zakresu jej stosowania (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 227).

Literatura branżowa:

- Andrzejczak D., Mikina A., Rzeźnik B., Wajgner M.: Sprzedaż towarów. Obsługa klienta. Podręcznik do nauki zawodu technik handlowiec. Część 1. WSiP, 2013.
- Burcicka A.: Kasjer. Wydawnictwo Ekonomik, Warszawa 2011.
- Grzybek R.: Magia sprzedaży. Techniki i ćwiczenia. MT Biznes, Warszawa 2017.
- Handel – miesięcznik. VFP Communications Ltd. Sp. z o.o., Warszawa.
- Hurt&Detal – miesięcznik. Fischer Trading Group Spółka z o.o., Warszawa.
- Lemmart R.: Techniki sprzedaży. O sztuce sprzedawania. Wyd. V. BL Info Polska, Szczecin 2014.
- Puzia M.: Sprzedawca. Wydawnictwo Ekonomik, Warszawa 2011.
- Sławińska M.: Kompendium wiedzy o handlu. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2008.
- Wielgosik I.: Obsługa klientów. Prowadzenie sprzedaży. Tom 3. Wydawnictwo EMPI2, Poznań 2014.
- Wielgosik I., Strzyżewska E.: Organizacja i techniki sprzedaży. Prowadzenie sprzedaży. Tom 2. Wydawnictwo EMPI2, Poznań 2014.

Zasoby internetowe [dostęp: 10.07.2018]:

- Baza danych standardów kwalifikacji/kompetencji zawodowych i modułowych programów szkoleń: <ftp://kwalifikacje.praca.gov.pl/>
- Portal Asystent BHP: <https://asystentbhp.pl>
- Standardy orzecznictwa lekarskiego ZUS: <http://www.zus.pl/lekarze/publikacje/standardy-orzecznictwa-lekarskiego-zus>
- Wyszukiwarka opisów zawodów: <https://www.careego.pl/zawod-kasjer-kasjerka>
- Wyszukiwarka opisów zawodów: <http://www.praca.egospodarka.pl/121325,Kasjer-sprzedawca,1,114,1.html>
- Wyszukiwarka opisów zawodów: <http://psz.praca.gov.pl/rynek-pracy/bazy-danych/klasyfikacja-zawodow-i-specjalnosci/wyszukiwarka-opisow-zawodow>

7. SŁOWNIK POJĘĆ

7.1. Definicje powiązane z opisem informacji o zawodzie (zawodoznawcze)

Nazwa pojęcia	Definicja pojęcia
Awans zawodowy	Wyróżnia się dwa podstawowe rodzaje awansu – pionowy oraz poziomy. Awans pionowy oznacza zmianę stanowiska na wyższe w hierarchii przedsiębiorstwa/organizacji oraz przyznanie wyższego wynagrodzenia i poszerzenie uprawnień, np. awans polegający na osiągnięciu wyższego stopnia wymagań formalnych w policji, w wojsku, mianowanie na wyższy stopień – awans nauczycielski. Awans poziomy oznacza zmianę stanowiska niepociągającą za sobą zmiany pozycji pracownika w hierarchii firmy, np. objęcie dodatkowego stanowiska przez pracownika, powierzenie nowych zadań, rozszerzenie uprawnień i zakresu podejmowanych decyzji.
Czynności zawodowe	Są to działania podejmowane w ramach zadania zawodowego i dające efekt w postaci realizacji celu przewidzianego w zadaniu zawodowym.
Edukacja formalna	Kształcenie realizowane przez publiczne i niepubliczne szkoły oraz inne podmioty systemu oświaty, uczelnie oraz inne podmioty systemu szkolnictwa wyższego w ramach programów, które prowadzą do uzyskania kwalifikacji pełnych oraz kwalifikacji nadawanych po ukończeniu studiów podyplomowych (zgodnie z ustawą Prawo o szkolnictwie wyższym) albo kwalifikacje w zawodzie (zgodnie z przepisami oświatowymi).
Edukacja pozaformalna	Kształcenie i szkolenie realizowane w ramach programów, które nie prowadzą do uzyskania kwalifikacji pełnych lub kwalifikacji właściwych dla edukacji formalnej.
Efekty uczenia się	Wiedza, umiejętności oraz kompetencje społeczne nabyte w procesie uczenia się (w ramach edukacji formalnej, edukacji pozaformalnej lub poprzez uczenie się nieformalne).
Europejskie Ramy Kwalifikacji (ERK)	Przyjęta w Unii Europejskiej struktura i opis poziomów kwalifikacji umożliwiające porównanie kwalifikacji uzyskiwanych w różnych państwach. W ERK wyróżniono 8 poziomów kwalifikacji opisywanych za pomocą efektów uczenia się (wiedza, umiejętności i kompetencje). ERK stanowi układ odniesienia do krajowych ram kwalifikacji, w tym do PRK.
Kody niepełnosprawności	Są symbolami rodzaju schorzenia, które ma decydujący wpływ na to, do jakich prac osoba niepełnosprawna może być kierowana, a do jakich nie powinna ze względu na jej zdrowie i skuteczność pracy na danym stanowisku. Podstawowe kody niepełnosprawności: 01-U upośledzenie umysłowe, 02-P choroby psychiczne, 03-L zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu, 04-O choroby narządu wzroku, 05-R upośledzenie narządu ruchu, 06-E epilepsja, 07-S choroby układu oddechowego i krążenia, 08-T choroby układu pokarmowego, 09-M choroby układu moczowo-płciowego, 10-N choroby neurologiczne, 11-I inne, w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego, 12-C całościowe zaburzenia rozwojowe.
Kompetencje społeczne	Jest to rozwinięta w toku uczenia się zdolność kształtowania własnego rozwoju oraz autonomicznego i odpowiedzialnego uczestniczenia w życiu zawodowym i społecznym, z uwzględnieniem etycznego kontekstu własnego postępowania.
Kompetencje kluczowe	Są to kompetencje (połączenie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych) integracji społecznej i zatrudnienia potrzebne w życiu zawodowym i pozazawodowym oraz do bycia aktywnym obywatelem. Na potrzeby opracowania informacji o zawodach wyróżniono 9 kompetencji, które zostały wybrane i pogrupowane ze zbioru 15 kompetencji kluczowych wyodrębnionych w Międzynarodowym Badaniu Kompetencji Osób Dorosłych – Projekt PIAAC prowadzonym cyklicznie przez OECD.
Kompetencja zawodowa	Jest to układ wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych niezbędnych do wykonywania, w ramach wydzielonego zakresu pracy w zawodzie zestawu zadań zawodowych. Posiadanie jednej lub kilku kompetencji zawodowych powinno umożliwić zatrudnienie na co najmniej jednym stanowisku pracy w zawodzie.

Kwalifikacja	Oznacza zestaw efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych nabytych w edukacji formalnej, edukacji pozaformalnej lub poprzez uczenie się nieformalne, zgodnych z ustalonymi dla danej kwalifikacji wymaganiami, których osiągnięcie zostało sprawdzone w procesie walidacji oraz formalnie potwierdzone przez uprawniony podmiot certyfikujący. W Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji wyodrębniono 4 rodzaje kwalifikacji: pełne, częściowe, rynkowe i uregulowane.
Polska Rama Kwalifikacji (PRK)	Opis ośmiu wyodrębnionych w Polsce poziomów kwalifikacji odpowiadających odpowiednim poziomom Europejskich Ram Kwalifikacji sformułowany za pomocą ogólnych charakterystyk efektów uczenia się dla kwalifikacji na poszczególnych poziomach ujętych w kategoriach wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych.
Potwierdzanie kompetencji	Jest to proces polegający na sprawdzeniu, czy kompetencje wymagane dla danej kwalifikacji zostały osiągnięte. Terminy o podobnym znaczeniu: „walidacja”, „egzaminowanie”. Proces ten prowadzi do certyfikacji – wydania przez upoważnioną instytucję „dyplomu”, „świadectwa”,
Sektorowa Rama Kwalifikacji (SRK)	Opis poziomów kwalifikacji funkcjonujących w danym sektorze lub branży; poziomy Sektorowych Ram Kwalifikacji odpowiadają odpowiednim poziomom Polskiej Ramy Kwalifikacji.
Sprawności sensomotoryczne	Są to sprawności związane z funkcjonowaniem narządów zmysłów (wzroku, słuchu, smaku, powonienia, dotyku) oraz narządu ruchu (sprawność rąk, precyzja ruchów rąk, sprawność nóg, koordynacja wzrokowo-ruchowa itp.).
Stanowisko pracy	Jest to miejsce pracy w strukturze organizacyjnej, np. przedsiębiorstwa, instytucji, organizacji, w ramach którego pracownik wykonuje zadania zawodowe stale lub okresowo. Do prawidłowego wykonywania zadań na danym stanowisku pracy konieczne jest posiadanie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych właściwych dla kompetencji zawodowych wyodrębnionych w zawodzie.
Tytuł zawodowy	Jest przyznawany osobie, która udowodniła, że posiada określony zasób wiedzy i umiejętności potrzebny do wykonywania danego zawodu. W niektórych grupach zawodowych (technicy, lekarze, rzemieślnicy) istnieją ustawowo zadekretowane nazwy i hierarchie tych tytułów, podczas gdy w innych nie ma takich systemów. Przykładowo tytuły zawodowe uzyskiwane w szkołach i placówkach oświaty to: robotnik wykwalifikowany i technik, w rzemiośle: uczeń, czeladnik, mistrz, w kulturze fizycznej: trener, instruktor, menedżer sportu.
Umiejętności	Jest to przyswojona w procesie uczenia się zdolność do wykonywania zadań i rozwiązywania problemów właściwych dla dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej.
Uprawnienia zawodowe	Oznaczają posiadanie prawa do wykonywania czynności zawodowych (zawodu), do których dostęp jest ograniczony poprzez przepisy prawne przewidujące konieczność posiadania odpowiedniego wykształcenia, spełnienia wymagań kwalifikacyjnych lub innych dodatkowych wymagań.
Uczenie się nieformalne	Uzyskiwanie efektów uczenia się poprzez różnego rodzaju aktywność poza edukacją formalną i edukacją pozaformalną, w tym poprzez samouczenie się i doświadczenie uzyskane w pracy.
Walidacja	Oznacza sprawdzenie czy osoba ubiegająca się o nadanie określonej kwalifikacji, niezależnie od sposobu uczenia się (edukacja formalna, pozaformalna i uczenie się nieformalne) tej osoby, osiągnęła wyodrębnioną część lub całość efektów uczenia się wymaganych dla tej kwalifikacji.
Wiedza	Jest to zbiór opisów obiektów i faktów, zasad, teorii oraz praktyk przyswojonych w procesie uczenia się, odnoszących się do dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej.
Wykształcenie	Oznacza rezultat procesu kształcenia w zakresie ogólnym i specjalistycznym charakteryzowany na podstawie: – poziomu wykształcenia odpowiadającego poziomowi ukończonej szkoły (np. wykształcenie: podstawowe, gimnazjalne, ponadpodstawowe, ponadgimnazjalne, czeladnicze, policealne, wyższe (pierwszy, drugi i trzeci stopień), – profilu wykształcenia (ukończonej szkoły) lub dziedziny wykształcenia (kierunek lub kierunek i specjalność ukończonej szkoły wyższej lub wyższej szkoły zawodowej).
Zadanie zawodowe	Jest to logiczny wycinek lub etap pracy w ramach zawodu o wyraźnie określonym początku i końcu wykonywany na stanowisku pracy. Na zadanie zawodowe składa się układ czynności zawodowych powiązanych jednym celem, kończący się określonym wytworem, usługą lub istotną decyzją. W wyniku podziału pracy każdy zawód różni się wykonywanymi zadaniami, na które składają się czynności zawodowe.
Zawód	Jest to zbiór zadań zawodowych wyodrębnionych w wyniku społecznego podziału pracy, wykonywanych przez poszczególne osoby i wymagających odpowiednich kwalifikacji i kompetencji (wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych), zdobytych w wyniku kształcenia lub praktyki. Wykonywanie zawodu stanowi źródło utrzymania.

Zintegrowany System Kwalifikacji (ZSK)	Wyodrębniona część Krajowego Systemu Kwalifikacji, w której obowiązują określone w ustawie standardy opisywania kwalifikacji oraz przypisywania poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji do kwalifikacji, zasady włączania kwalifikacji do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji i ich ewidencjonowania w Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji (ZRK), a także zasady i standardy certyfikowania kwalifikacji oraz zapewniania jakości nadawania kwalifikacji. Informacje o ZSK są dostępne pod adresem: https://www.kwalifikacje.gov.pl
Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji (ZRK)	Rejestr publiczny prowadzony w systemie teleinformatycznym ewidencjonujący kwalifikacje włączone do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji. Informacje o ZRK są dostępne pod adresem: https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl

7.2. Definicje związane z wykonywaniem zawodu (branżowe)

Lp.	Nazwa pojęcia	Definicja	Źródło
1	Handel detaliczny	Handel polegający na sprzedaży towarów/usług w małych ilościach.	https://poradnikprzedsiębiorcy.pl/-handel-detaliczny [dostęp: 10.07.2018]
2	Kasa fiskalna	Urządzenie elektroniczne, które służy do rejestracji obrotu i kwot związanych ze sprzedażą detaliczną. W dużych sklepach najczęściej wykorzystywane są kasy systemowe pracujące w sieci z komputerem oraz innymi kasami, mające możliwość przyłączenia wagi, czytnika kodów kreskowych.	https://6krokow.pl/kasa-fiskalna-w-firmie/ [dostęp: 10.07.2018]
3	Kod kreskowy	Kod znajdujący się na opakowaniach produktów. Posiada stałą długość. Najczęściej stosowany jest EAN-13. Składa się z prefiksu, kodu producenta, kodu towaru i sumy kontrolnej.	http://ean-13.dlwas.com/index.php/budowa-ean13.html [dostęp: 10.07.2018]
4	Prepaid	Sprzedaż przedpłacona – sprzedaż określonych towarów lub usług na zasadach przedpłaty (ang. <i>pre</i> – przed, <i>paid</i> – opłacony).	https://pl.wikipedia.org/wiki/Sprzedaż_przedpłacona [dostęp: 10.07.2018]
5	Sanepid	Państwowa Inspekcja Sanitarna (PIS, zwyczajowa nazwa: Sanepid) – wyspecjalizowana instytucja wykonująca zadania z zakresu zdrowia publicznego poprzez sprawowanie kontroli i nadzoru nad warunkami higieny w różnych dziedzinach życia. Inspekcja gromadzi również m.in. dane epidemiologiczne dotyczące niektórych chorób oraz wydaje decyzje m.in. w zakresie chorób zawodowych.	https://pl.wikipedia.org/wiki/Państwowa_Inspekcja_Sanitarna [dostęp: 10.07.2018]
6	Terminal płatniczy	Terminal POS (ang. <i>point of sale</i> – punkt handlowy) – urządzenie instalowane w punktach handlowo-usługowych używane do kontaktu z bankiem za pośrednictwem centrum autoryzacyjnego w sytuacji, gdy klient za nabywany towar lub usługę płaci kartą płatniczą w celu rozliczenia transakcji.	https://pl.wikipedia.org/wiki/Terminal_POS [dostęp: 10.07.2018]

ZASTOSOWANIE INFORMACJI O ZAWODACH

Wsparcie dla pracowników i klientów instytucji rynku pracy w zakresie:

- skutecznego podejmowania decyzji dotyczących wyboru zawodu, pracy/zatrudnienia,
- nabywania nowych lub rozszerzania już posiadanych kompetencji zawodowych,
- zmiany kwalifikacji zawodowych zgodnie z potrzebami rynku pracy,
- dopasowywania treści szkoleń kontraktowanych przez urzędy pracy do potrzeb rynku pracy.

Wsparcie dla różnych grup interesariuszy w zakresie:

- poradnictwa i doradztwa zawodowego,
- tworzenia i aktualizacji ofert szkoleniowych dla rynku pracy,
- dostosowania oferty kształcenia zawodowego do wymagań rynku pracy,
- tworzenia i aktualizacji opisów stanowisk pracy,
- przygotowania lub aktualizacji opisu kwalifikacji rynkowych wprowadzanych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji.